

Таблиця 1. Ступінь важливості умов належності до середнього класу в Україні, %

Умови добробуту	Дуже важливо	Досить важливо	Не дуже важливо	Зовсім не важливо	Важко сказати
Походити із багатой родини	5,4	31,5	52,2	9,8	1,1
Мати високоосвічених батьків	17,9	48,9	26,1	6,5	-
Самому мати якісна освіта	70,7	23,9	1,1	2,2	1,1
Бути честолюбним і цілеспрямованим	61,9	29,3	7,6	1,1	-
Мати професійні здібності	51,1	41,3	4,3	-	3,3
Наполегливо працювати	56,5	35,9	5,4	1,1	1,1
Мати потрібні знайомства	25,0	61,9	11,9	-	1,1
Місце народження	4,3	11,9	41,3	40,2	2,2
Національність	-	7,6	38,0	48,9	5,4
Стать	2,2	9,8	19,6	59,8	8,7
Політичні переконання	-	3,3	33,7	53,3	9,8
Нерозбірливість у засобах	6,5	22,8	28,3	20,6	21,7

Аналіз результатів опитування студентів щодо ступеня важливості умов належності до середнього класу в Україні дає можливість зробити такі висновки:

- найважливішими умовами належності до середнього класу молоді люди вважають якісну освіту, цілеспрямованість та честолюбність, професійні здібності і наполегливу працю. Так відповіли понад 60% респондентів;
- досить важливим на думку 50% респондентів є наявність високоосвічених батьків та потрібних знайомств;
- не дуже важливими визначені такі передумови як походження із багатой родини чи місце народження;

➤ зовсім не важливими передумовами молоді люди вважають стать, політичні переконання та національність.

Висновки. Територіальні відміни рівня добробуту населення в регіонах України є досить суттєвими. Викликано це, насамперед, соціально-економічними та суспільно-географічними чинниками. Регіональні відміни рівня добробуту населення лежать в основі територіальної диференціації процесу формування середнього класу в Україні.

1. Мезенцева Н., Штельмах О. Регіональний аналіз добробуту населення України // Вісник Київ. ун-ту. Географія. – Вип. 52. – 2006. – С. 27-29.

Надійшла до редколегії 25.05.08

УДК 911.3

В. Кіптенко, канд. геогр. наук, С. Клименко, студ.

ДИФУЗНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПІВ РОЗБУДОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНО-АРГЕНТИНСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

В статті проаналізовано співробітництво України та Аргентини у геополітичному, геоекономічному та етнополітичному аспектах. Наведено альтернативний варіант розвитку національної економіки, використовуючи досвід Аргентини.

This article analyses the patterns of the countries in question of cooperation between Ukraine and Argentina in geoeconomical, geopolitical and ethnic aspects. There is shown the alternative scenario of the national economy development taking into account experience of Argentina.

Тема міжнародної співпраці є надзвичайно актуальною на сучасному етапі розвитку людського суспільства. В результаті такої взаємодії демократизованих, відкритих суспільств, в контексті сучасних глобалізаційних процесів, формуються інтегровані системи міжнародних господарств, блоки, об'єднання, союзи. Українська держава маючи багатовекторну зовнішню політику, пріоритетними визначає наступні напрями: ЄС, США, Росія. Відносини з країнами регіону Південної Америки мають перспективний характер і є важливим компонентом у системі геостратегічних векторів інтеграції України у світову спільноту. Цим питанням в країнознавстві присвячені праці таких науковців, як Мироненко М.С., Юрківський В. М., Філіпенко А. С., Яценко Б. П. та ін. В той же час динамічні зміни сучасності вимагають усвідомлення ролі кожного з таких векторів країни в процесі формування її зовнішньоекономічного комплексу, детального дослідження геоекономічних та геополітичних аспектів існування держави в сучасній світосистемі.

З огляду на це, доцільно проаналізувати різні аспекти розвитку двосторонніх відносин даних країн.

Геополітичний аспект. Аргентинська Республіка першою серед країн Латинської Америки визнала незалежність України (5 грудня 1991 р.) і першою в регіоні встановила з нашою державою дипломатичні відносини (6 січня 1992 р.). З березня 1993 р. у Буенос-Айресі діє

Посольство України, а з травня 1993 р. в Києві – Посольство Аргентинської Республіки. Аргентина була єдиною країною Америки, яка визнала Українську Народну Республіку і встановила з нею дипломатичні відносини у 1921 р. Зацікавленість України у розвитку відносин з Аргентиною визначається рядом історичних факторів. Насамперед, важливістю політичного діалогу і співробітництва з метою зміцнення міжнародних позицій України.

На сьогодні договірно-правова база україно-аргентинських відносин складається з понад 20-ти двосторонніх міждержавних, міжурядових, міжвідомчих та міжрегіональних документів, в числі яких: Договір про дружні відносини і співробітництво, угоди про сприяння та взаємний захист інвестицій, торговельно-економічне співробітництво, співпрацю в галузі культури, науки та освіти, співробітництво в агропромисловому комплексі [6].

Порівняльний аналіз ситуації в даних країнах, дозволяє визначити відміни у їх суспільному розвитку. В регіональному геополітичному положенні Україна має дві альтернативи вектора інтеграції в своєму регіоні. В останній час пріоритету набуває намагання стати членом регіональної організації країн (ЄС). Аргентина є одним з вагомих членів МЕРКОСУР; має чітко регламентовані дипломатичні стосунки з Бразилією, що в свою чергу забезпечує сприятливі умови для розвитку експортно-

імпортних відносин між цими країнами. Що стосується глобального геополітичного положення, варто зазначити наступне. Україна на світовій арені в останні роки виступає політично нестабільним компонентом, проте маючи великий запас природних ресурсів є перспективним та взаємовигідним партнером. Аргентина протягом історії свого існування зарекомендувала себе, як країна певної політичної нестабільності. На відміну від України, вона є більше розвинutoю в економічному відношенні, крім того потужний експорт товарів сільського господарства робить державу вигідним економічним партнером.

Для України мати тісні зв'язки з Аргентиною означає можливість перейняти досвід по "будівництву" потужної економіки в умовах політичної нестабільності. Це додатково обумовлюється подібністю спеціалізації даних країн, їх зовнішньоекономічних інтересів.

Враховуючи позитивне підґрунтя вище зазначеного аспекту взаємодії країн, варто врахувати особливості етнополітичного аспекту.

Етнополітичний аспект. Позитивним фактором розвитку двосторонніх відносин є наявність в Аргентині численної української громади, історія якої налічує понад 100 років. Нині в Аргентині проживають близько 350 тис. етнічних українців. Майже половина аргентинців українського походження працює в сільському господарстві. Другою численною групою аргентинців українського походження є промислові робітники, здебільшого високої кваліфікації. Багато українців працюють у сфері обслуговування, торгівлі. Останнім часом серед українців збільшилася кількість спеціалістів-інженерів, лікарів, юристів, економістів, соціологів, філологів. Українська громада ініціювала в 1991 році кампанію по збору підписів під зверненням до Президента Аргентини Карлоса Менема про визнання незалежної України. Українська держава зацікавлена у розвитку української громади Аргентини, як активного чинника розбудови українсько-аргентинського співробітництва.

Геоелектронічний аспект. Аргентина є впливовою країною на міжнародній арені, відіграє важливу роль в ЛАІА (Латиноамериканська Асоціація Інтеграції), "Групі Ріо", МЕРКОСУР, інших міжнародних організаціях. Інституціоналізація інтеграційних процесів в Латинській Америці відкриває можливості для створення ефективно функціонуючої світової федерації під егідою ООН, на рівні регіональної співпраці.

Зв'язки в торговельно-економічній галузі між українськими підприємствами та Аргентиною почали формуватися ще за часів колишнього Радянського Союзу: з 70-х років українське енергетичне обладнання встановлювалося на гідроелектростанціях Сальто-Гранде, П'єдра дель Агіла, Ясірета. Устаткування, виготовлене на заводі "Турбоатом" (Харків, Україна), добре зарекомендувало себе як більш надійне та дешевше, ніж пропонуване світовим ринком, що засвідчив такий факт: 37% електроенергії, яка виробляється в Аргентині, отримується з використанням українського устаткування [5, 6].

Перспективи, що відкриваються в розвитку двосторонніх торговельно-економічних відносин, приваблюють представників ділових кіл. Лише протягом 1997-98 рр. в Україні побувало більш як 60 делегацій представників ділових кіл Аргентини, а Аргентину відвідали понад 25 делегацій з України. Важливою віхою в подальшому розвитку українсько-аргентинських відносин стало створення механізму координації торговельно-економічної діяльності. 2-3 червня 1998 р. в Буенос-Айресі було проведено перше засідання Міжурядової українсько-аргентинської Комісії з торговельно-економічного і науково-технічного співробітництва. Зміцненню контактів між діловими і промисловими колами двох країн сприяла друга Міжнародна економічна конференція країн ЧЕС-МЕРКОСУР, що відбулася 3-4 червня 2006 р. в столиці Аргентини. У 1997 р. в торгівлі між нашими країнами виникла важлива тенденція: в загальному обсязі обороту на 320% зросла частка послуг. Позитивною є також тенденція до збалансування експортних та імпорتنих потоків (рис. 1).

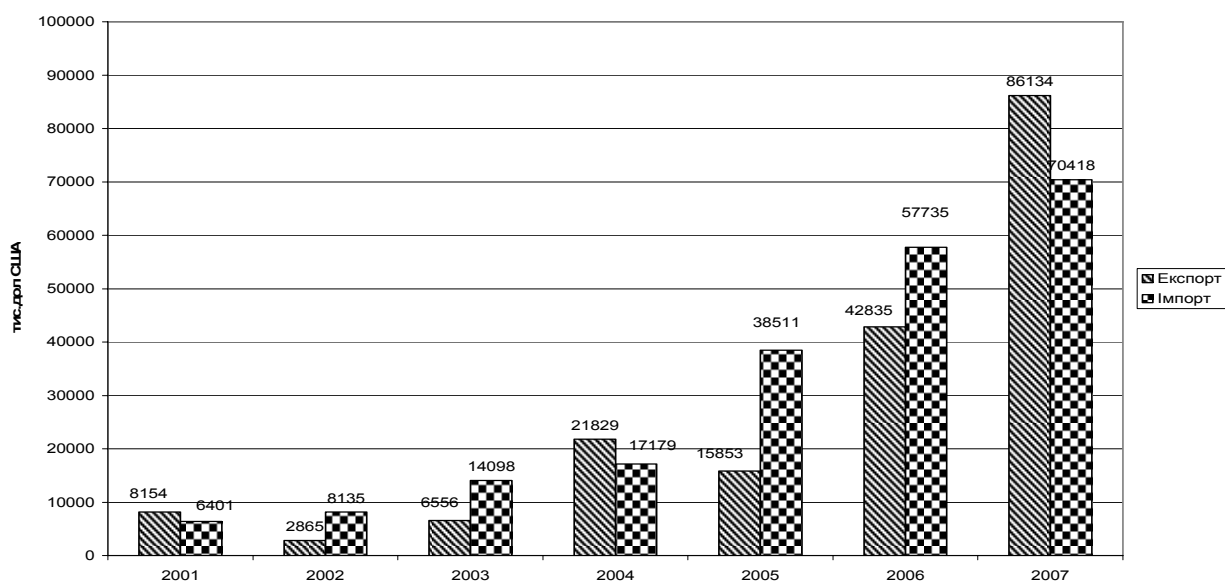

Рис. 1. Динаміка товарообігу України з Аргентиною 2001-2007рр. [3, 8, 9]

Графіки експортних та імпорتنих операцій між Українською та Аргентинською республіками не є корельованими [рис.1]. А відтак, якщо імпорт аргентинських товарів на територію України протягом періоду 2001-2007 років поступово зростає, то обсяги експорту українських товарів на аргентинський ринок мали стрибкоподібний характер. Поряд з тим позитивною є динаміка

українського експорту у 2005-2007 рр., а саме у 2007 р. він збільшився вдвічі, порівняно з 2006 р. Вперше за останніх чотири роки сальдо від зовнішньоторговельних операцій в межах україно-аргентинського ринку стало додатним. Це визначається особливістю розвитку господарських комплексів обох країн (табл. 1).

Таблиця 1. Інтегрована таблиця характеристики економічного розвитку Аргентини та України в 2000-2007 рр.

Роки	Процеси диференційованих змін у розвитку національних економік країн	Аргентина	Україна
1989-1994 роки	Гіперінфляційний вибух	1989-90 рр.	1993-94 рр.
	Заходи для забезпечення економічного розвитку	Створення валютної системи, за якої курс національної валюти був прив'язаний до долара США, причому ця прив'язка здійснювалась таким чином, що обмежувала можливості маневру у сфері монетарної політики. 1993р. – відношення зовнішнього боргу країни до ВВП підвищилось на 29%.	Проведення жорсткої монетарної політики сприяло зупиненню гіперінфляції, але викликало спад у промисловому виробництві.
2000	Становище щодо соціально-економічного розвитку країни	Темпи економічного розвитку становлять -0,8%, що свідчить про початок занепаду національної економіки країни	Починаються процеси підйому національної економіки, в першу чергу за рахунок збільшення експорту, активізується зовнішньоекономічна діяльність країни, ріст промислового виробництва 12,9%.
	ріст ВВП	↓	↑ 6%
2001	Становище щодо соціально-економічного розвитку країни	↓ (проблеми з регулюванням внутрішнього ринку, відношення зовнішнього боргу країни до ВВП підвищилось на 50%, несанкціоновані та надмірні урядові витрати)	↑ 14% (в основному за рахунок розвитку промислового виробництва та експортної політики)
	ріст ВВП	↓	↑ 9%
2002	Становище щодо соціально-економічного розвитку країни	Закономірно знижуються темпи промислового виробництва, випуск с/г продукції, але відносини з іноземними кредиторами поступово переходять у стадію домовленості.	Спостерігається поступове призупинення темпів соціально-економічного розвитку країни через політичну нестабільність в країні.
	ріст ВВП	До середини 2002 р. ріст ВВП знизився на 10,9%, але стабілізувався до кінця року.	↑4,6%
2003	Становище щодо соціально-економічного розвитку країни	Ріст промислового виробництва, випуску с/г продукції став феноменальним для країни, в контексті подій у валютно-фінансовій сфері останніх двадцяти років	Зростання економіки є суттєвим, активізація зовнішньоторговельних операцій, дещо призупинені темпи проведення необхідних економічних реформ.
	ріст ВВП	↑ >8%	↑ 9,3%
2004	Становище щодо соціально-економічного розвитку країни	Поступова стабілізація економічного росту, налагодження домовленостей з МВФ, іноземними кредиторами, приток іноземних інвестицій	Зростання економіки країни продовжується, але перепонами на шляху його утвердження стає нестабільність в політичному житті суспільства.
	ріст ВВП	↑8,3%	↑12%
2005	Становище щодо соціально-економічного розвитку країни	Стабільний економічний ріст, але рівень безробіття залишається високим	Зростання економіки залишається як таке, але виникають проблеми у паливно-енергетичному комплексі та сфері соціального забезпечення.
	ріст ВВП	↑9,2%	↑2,7%
2006	Становище щодо соціально-економічного розвитку країни	Проведення ряду операцій національним банком щодо зменшення грошово-кредитних агрегатів; активізовано введення податково-бюджетної політики	Утвердження міжнародного статусу країни, активізація зовнішньоекономічної діяльності; негативним фактором залишається збільшення рівня інфляції; проблема сировинної бази у паливно-енергетичному комплексі країни.
	ріст ВВП	↑8,5%	↑7,1
2007	Становище щодо соціально-економічного розвитку країни	Зміна президента та уряду; реконструкція інститутів управління національною економікою, збільшення потоку іноземних інвестицій	Активна підготовка країни до "Євро-12", що демонструє часткову реконструкцію транспортної інфраструктури; влада приділяє свою увагу розвитку третинного сектору економіки країни; вступ до СОТ; негативом є утвердження високого рівня інфляції в країні.
	ріст ВВП	↑7,5%	↑6,9

Примітка: складено за даними [2, 3, 7, 8, 9].

Крім того, поряд з розвитком національної економіки, важливого значення мають передумови для формування конкурентноспроможної країни на світовому ринку. Це відображає динаміка розвитку експорту обох країн. В останні десять років величина загального експорту України збільшилась майже на 70% від рівня 1998р., а величина аргентинського – лише на 2-3% відповідно, але за абсолютним значенням такий показник значно перевищує аналогічний для українського експорту [4, 7, 8].

Аргентинська республіка на світовій арені в економічному контексті є прикладом класичної Латиноамериканської моделі господарювання, основні засади якої полягають у формуванні відкритої економіки(низькі митні тарифи при зовнішніх торговельних операціях), експортна економічна політика, глибока економічна інтеграція в регіоні (заохочення створення вільних економічних зон) [1]. В другій половині ХХ століття країна розвинула власну економіку в два етапи: 1) 60-70 рр.

XX століття – відбулася форсована (імпортозаміщуюча) індустріалізація; 2) 80-х рр. XX століття – досягнення відповідного рівня розвитку за рахунок поступового введення неоліберальних реформ. Такі реформи передбачали: приватизацію більшості підприємств; грошову і валютну реформи (прив'язка національної валюти до курсу долара США); реформу банків і встановлення позитивної ставки відсотків; лібералізацію фінансових ринків, відмову від регулювання ринків капіталу і робочої сили; лібералізацію внутрішньої та зовнішньої торгівлі; подолання перешкод для іноземних інвестицій; законодавчий захист прав власності; структурну перебудову економіки, відповідно до того Міжнародного поділу праці, що склався у даний період. Серед зазначених заходів, Україна, для подолання кризи 1993-1994 рр., використовувала всі, окрім останнього, стосовно структури Міжнародного поділу праці на вказаний період. Тому, можна говорити про те, що наша держава використовувала подібні до аргентинських, неоліберальні економічні реформи, що допомогли врегулювати її становище на початку 90-х рр. XX століття.

Щодо таких параметрів як експортна квота, частка імпорту у ВВП, валові інвестиції, варто зазначити, що вони не відображають реальної ситуацію. Наприклад, експортна квота для Аргентини у 2001-2007 рр. варіює в межах 7-10%, для України ж 10-12%. Але при цьому вага 1% показника у фізичному вимірі має різне числове вираження. Аналогію можна прослідкувати при аналізі частки валових інвестицій у ВВП країни. Так, цей відносний показник у 2004р. для обох країн був майже рівним (18,8% для Аргентини і 18,3% для України відповідно), також врахувавши, що на той час ВВП України складало майже три ВВП Аргентини, говорити про рівновеликий потік інвестицій рано. І все ж таки, провівши кореляційний аналіз деяких кількісних показників, виявлено, що за період 2001-2007 рр. показник сальдо зовнішнього товарообігу країн змінювався подібно (ін-

декс кореляції 0,73), а сам експорт даних держав змінювався за схожою закономірністю але на різних рівнях (цей же індекс склав 0,51).

Отже, використання аргентинського досвіду для України є важливим на сучасному етапі його політичною нестабільністю. Він показує, що система "валютного управління" за певних умов сприяє виходу з інфляційної спіралі та стабілізації грошового обігу шляхом зменшення грошової маси і прив'язки її до золотовалютних резервів, обсяг яких має бути порівняно великим. Стрижневий елемент аргентинської моделі економіки – стабільний і порівняно високий приплив іноземного капіталу – може стати ненадійним, бо в разі ослаблення перетворюється на свою протилежність. Аргентинська модель також показала, що розрив у рівнях внутрішньої та зовнішньої інфляції зумовлює завищений курс національної валюти, а це в свою чергу, визначає зниження конкурентоспроможності національного експорту, додаткове зростання дефіциту платіжного балансу, відтак, збільшення зовнішнього боргу та витрат на його обслуговування і погашення. Тому для України доцільно використати аргентинський досвід ведення економіки з точки зору глибокого аналізу та модифікації його для адаптації в українському економічному середовищі.

1. Яценко Б.П. Політична географія: навчальний посібник. – Київ: Вид. інституту сходознавства НАНУ, 2005.
2. International trade statistics yearbook 2004. In 2 vol. – Volume 1. Trade by Countries. – P. 45–52.
3. www.indec.gov.ar – офіційний сайт Інституту перепису і статистики Аргентини (Instituto nacional de estadística y censos).
4. <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/853.htm> – офіційний сайт Міністерства закордонних справ України.
5. www.mrecic.gov.ar – офіційний сайт Міністерства закордонних справ Аргентини.
6. <http://svit.ukrinform.ua/Argentina/argentina.php?menu=attitudes>.
7. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – офіційний сайт державного комітету статистики України.
8. Nuevo atlas de Argentina. – Buenos Aires, 1994. – P. 283.
9. UNCTAD handbook of statistics 2006. – P. 1-356.

Надійшла до редколегії 21.09.08

УДК 528.9 : 910.3

Р. Шевченко, канд. геогр. наук

КАРТОГРАФІЧНІ ЗОБРАЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ МІСТА КИЇВ

Розкрито роль картографічних зображень, розробки адекватної семіотики, лінгвістики, особливо в контексті проведення Євро-2012.

The role of cartographic images, development their identical semiotics, linguistics, especially in the context of Euro-2012 are exposed.

Постановка наукової проблеми. Картографічні геообрази останнім часом все більше і більше оточують людину в системі архітектурного ландшафту міста. Це передусім бігборди та постери із зображеннями на них карто-схемами розташування гіпермаркетів з ілюстрацією найбільш зручних під'їздів до їх паркінгів, абрис планувальних територій нових житлових районів із зведеними комплексами елітного житла, цифрові інформаційні транспортно-логістичні вуличні дисплеї, які показують на оперативній електронній карті вузли щільного скупчення транспорту, туристські припльхові плани і схеми розташування визначних пам'яток історії та культури околиці, що відображається тощо.

Беззаперечно, вони не є продуктом науково-обґрунтованих прийомів щодо їх укладання, але однозначно вони є особливими просторовими моделями оточуючого середовища, які виконують функцію суспільного призначення: дороговкази, картинні плани оточуючої місцевості щодо PR-компанії унікальних географічних, історико-культурних, краєзнавчих, історико-меморіальних, сакральних та розважальних об'єктів.

Поряд із переважно практичним призначенням картографічних зображень, нерідко вони є складовими елементами конструктивно-архітектурного декору приміщень чи споруди, що відіграє неабияку роль у підкресленні функціонального призначення об'єкту. Даний вид картографічних зображень потребує класифікації, термінологічного обґрунтування, детального опису, дослідженню їх дизайну, семіотики тощо.

Зазначена сторона наукової проблеми ніким взагалі не досліджувалася і жодним українським вченим чи школою не акцентувалася увага до так званих "карт громадського призначення". Стосовно київських картографічних зображень, які утворюють цілий комплекс пам'яток декоративної картографії, то автором не вишукано жодної наукової чи популярної праці стосовно них.

Таким чином, **ціллю публікації**, є теоретико-методологічне і термінологічне обґрунтування громадських картографічних геообразів як особливої категорії системи картографічних творів, їх класифікація та типізація за відповідно розробленими ознаками, дослідити просторовий розподіл відповідних об'єктів на території м. Київ та подати їх детальний опис.

© Шевченко Р., 2009